

Beschermde

basiskennis Thuis

WAT IS
BESCHERMD THUIS

VOOR WIE
IS HET BEDOELD

WETGEVING

BELEID

IN DE PRAKTIJK

Beschermd basiskennis Thuis

WAT IS BESCHERMD THUIS

MISSIE, VISIE, UITGANGSPUNTEN

MEERWAARDE

CONDITIES SOCIALE INCLUSIE

HET BREDERE KADER

PARTICIPATIE EN ZELFREGIE

TRANSFORMATIE ZORGLANDSCHAP

EVALUATIE

AFBAKENING EN FOCUS

Missie

Beschermd thuis staat voor een beweging die zorgt voor inclusief wonen en passende ondersteuning voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid die beschermd wonen nodig hebben.

Visie

De visie op de beweging naar een beschermd thuis bestaat uit een aantal beleidsuitgangspunten die richting geven aan acties in beleid en uitvoering en bij voorkeur lokaal en regionaal gedragen worden door gemeenten en samenwerkende partners.

Zie: Rapport commissie Dannenberg

Uitgangspunten

De uitgangspunten van een beschermd thuis zijn:

- sociale inclusie
- wonen als basisrecht
- burgerschap
- participatie
- herstel

Beschermd basiskennis Thuis

WAT IS BESCHERMD THUIS

MISSIE, VISIE, UITGANGSPUNTEN

MEERWAARDE

CONDITIES SOCIALE INCLUSIE

HET BREDERE KADER

PARTICIPATIE EN ZELFREGIE

TRANSFORMATIE ZORGLANDSCHAP

EVALUATIE

AFBAKENING EN FOCUS

Meerwaarde

Door zelfstandig wonen in de wijk hebben de mensen meer (dan in een verblijfssetting) de mogelijkheid om in de samenleving mee te doen en erbij te horen, wat hun herstel bevordert.

Een eigen thuis in de samenleving is wat de mensen zelf wensen, is voor hen verbonden met een goed leven en geeft zicht op hiermee samenhangende behoeften en wensen. Het geeft ook meer inzicht in wat er in hun eigen omgeving aan ondersteuning en hulpbronnen beschikbaar is om een goed leven te helpen realiseren.

Door zelfstandig wonen in de wijk ontstaat een betere aansluiting op de lokale Wmo en kan een doorgaande lijn ontstaan van beschermd wonen, via (intensieve) ambulante begeleiding naar het voorliggend veld en voorzieningen.

Beschermd basiskennis Thuis

WAT IS BESCHERMD THUIS

MISSIE, VISIE, UITGANGSPUNTEN

MEERWAARDE

CONDITIES SOCIALE INCLUSIE

HET BREDERE KADER

PARTICIPATIE EN ZELFREGIE

TRANSFORMATIE ZORGLANDSCHAP

EVALUATIE

AFBAKENING EN FOCUS

Voor een succesvolle beweging naar een beschermd thuis zijn in de samenleving condities van sociale inclusie nodig. Dat begint met een arsenaal aan passende, beschermde woonplekken, maar het gaat ook om bijvoorbeeld een toereikend inkomen, zingevende activiteiten, een zo goed mogelijke gezondheid, sociale contacten, (mantel) zorg in de nabijheid en ondersteuning en voorzieningen in de buurt.

Acht inclusiecondities

De commissie Dannenberg formuleerde voor beschermd thuis acht inclusiecondities die alle noodzakelijk zijn voor een succesvolle transformatie en waaraan gemeenten lokaal en regionaal kunnen werken:

- Versterken zelfmanagement, ervaringsdeskundigheid en informele zorg
- Langdurige begeleiding met flexibele intensiteit
- Ondersteuningscontinuüm herstel en participatie
- Breed arsenaal aan woonvarianten
- Laagdrempelige toegang tot zorgfuncties
- Duurzaam samenwerken gemeenten en zorgverzekeraars
- Garanderen langdurige begeleiding met flexibele intensiteit
- Borgen kwaliteit en vraaggerichtheid ondersteuning

Beschermd basiskennis Thuis

WAT IS BESCHERMD THUIS

MISSIE, VISIE, UITGANGSPUNTEN

MEERWAARDE

CONDITIES SOCIALE INCLUSIE

HET BREDERE KADER

PARTICIPATIE EN ZELFREGIE

TRANSFORMATIE ZORGLANDSCHAP

EVALUATIE

AFBAKENING EN FOCUS

Veranderingen

Een beschermd thuis sluit aan op een in de afgelopen jaren ingezette trend van institutioneel verblijf en aanbod in relatief afgezonderde, grote voorzieningen met 7x24 uren toezicht naar inclusief wonen met flexibele ondersteuning en meer inzet vanuit het sociaal domein. In de samenleving is er een brede consensus over de wenselijkheid en noodzaak van deze vermaatschappelijking van de ondersteuning en zorg voor kwetsbare mensen. Een beschermd thuis past ook in een bredere maatschappelijke ontwikkeling om (waar mogelijk) expertise naar hulpvragers te brengen in plaats van hulpvragers naar de expertise te verwijzen.

Vraaggestuurd

Van aanbodsturing bewegen we naar vraagsturing die uitgaat van wat mensen aangeven nodig te hebben voor een goed zelfgekozen leven. Dit laat onverlet dat er bij belangrijke partners in het veranderingsproces ook aarzelingen kunnen bestaan, zoals bij woningcorporaties, en de wijken mogelijk minder veerkrachtig en responsief zijn dan nodig. De beweging naar een beschermd thuis kent, anders gezegd, kansen, maar kent ook de nodige uitdagingen.

De beweging naar een beschermd thuis vraagt een brede blik.

Beschermd basiskennis Thuis

WAT IS BESCHERMD THUIS

MISSIE, VISIE, UITGANGSPUNTEN

MEERWAARDE

CONDITIES SOCIALE INCLUSIE

HET BREDERE KADER

PARTICIPATIE EN ZELFREGIE

TRANSFORMATIE ZORGLANDSCHAP

EVALUATIE

AFBAKENING EN FOCUS

Versterken van participatie en zelfregie

De focus ligt op het versterken van de participatie en zelfregie van inwoners en het bevorderen van hun herstel. Dit betekent dat naast wonen, er aandacht moet zijn voor de gezondheid, het inkomen, de dagbesteding (activiteiten en (vrijwilligers-)werk) en de relaties. Dit vraagt een stevige sociale basis ofwel een breed en laagdrempelig aanbod van activiteiten en ondersteuning voor inwoners in de eigen buurt of wijk, om zelfredzaam te zijn, talenten te ontwikkelen en in de samenleving mee te doen. De sociale basis is het fundament dat de zorg en ondersteuning in een gemeente stabiliteit geeft.

Verbindingen

Deze focus op de leefwereld en de meerwaarde van gedeelde (collectieve) ervaringen maakt de verbinding zichtbaar tussen een beschermd thuis en de inzet op:

- Het versterken van het sociaal domein door te werken aan drie kernopgaven, nl.: een gezond leven, bestaanszekerheid en kansengelijkheid.
- Leefbare en vitale wijken, zie magazine 'Zo doen we dat' (Platform 31).
- Ervaringsdeskundigheid en de beschikbaarheid van kracht- of herstelgroepen, zelfregiecentra en herstelacademies die het herstel van mensen een extra boost geven. Zie MIND publicatie Bouwstenen voor herstel & participatie ➤ en Gids voor preventie van dakloosheid ➤.

Beschermd basiskennis Thuis

WAT IS BESCHERMD THUIS

MISSIE, VISIE, UITGANGSPUNTEN

MEERWAARDE

CONDITIES SOCIALE INCLUSIE

HET BREDERE KADER

PARTICIPATIE EN ZELFREGIE

TRANSFORMATIE ZORGLANDSCHAP

EVALUATIE

AFBAKENING EN FOCUS

Transformatie noodzakelijk

Voor de transformatie van beschermd wonen naar een beschermd thuis is ook een transformatie van het zorglandschap nodig. Dat vraagt lokaal en regionaal aandacht voor:

- Aansluiting van het lokale Wmo-aanbod op informele zorg en initiatieven van burgers en formele, publiek gefinancierde zorgorganisaties.
- Aansluiting van het lokale Wmo-aanbod op het aanbod van en innovaties in zorgsectoren, zoals van de GGZ, de verslavingszorg, LVB-zorg en de forensische zorg. Dit gespecialiseerde aanbod wordt uit verschillende bronnen gefinancierd. Financiering van behandeling vanuit de GGZ gebeurt vanuit de zorgverzekeringswet; forensische zorg door het ministerie van Justitie en Veiligheid; financiering van beschermd wonen en behandeling

van jongeren onder de 18 jaar gebeurt vanuit de wet op de Jeugdzorg.

- Afbakening van het Wmo-aanbod t.o.v. de langdurige zorg, gefinancierd vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz), als mensen in de nabijheid blijvend 24/7 zorg en toezicht nodig hebben. Zie ook onder 'Andere wetgeving'.
- Inzicht in vormen van aanbod die lokaal niet zijn te organiseren - bij een laag volume aan hulpvragers met (hoog) complexe zorg- en ondersteuningsvragen en de noodzaak van specialistische of hoog specialistische zorg. Die vormen zullen op een regionale of zelfs landelijke schaal georganiseerd moeten worden. Zie b.v. de ketenveldnorm levensloopfunctie en beveiligde intensieve zorg.

Lees over de transformatie meer bij Movisie: www.movisie.nl

Beschermd basiskennis Thuis

WAT IS BESCHERMD THUIS

MISSIE, VISIE, UITGANGSPUNTEN

MEERWAARDE

CONDITIES SOCIALE INCLUSIE

HET BREDERE KADER

PARTICIPATIE EN ZELFREGIE

TRANSFORMATIE ZORGLANDSCHAP

EVALUATIE

AFBAKENING EN FOCUS

Nog geen eenduidig antwoord

Hoe we meten in hoeverre de missie van een beschermd thuis is gerealiseerd is een vraag waar nog geen eenduidig antwoord op is. Er zijn geen landelijk vastgestelde indicatoren. Monitoring in het kader van de door-decentralisatie is wel een afspraak waar de VNG komend jaar met partijen handen en voeten aan gaat geven.

Beschermd basiskennis Thuis

WAT IS BESCHERMD THUIS

MISSIE, VISIE, UITGANGSPUNTEN

MEERWAARDE

CONDITIES SOCIALE INCLUSIE

HET BREDERE KADER

PARTICIPATIE EN ZELFREGIE

TRANSFORMATIE ZORGLANDSCHAP

EVALUATIE

AFBAKENING EN FOCUS

Beleidsvrijheid

Gemeenten hebben veel beleidsvrijheid om invulling te geven aan de beweging naar een beschermd thuis. Een beschermd thuis sluit goed aan bij de geest van de Wmo, omdat die gemeenten verplicht om een beleidsplan te maken met als inzet om inwoners in staat te stellen zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving en hen zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving te laten blijven.

Focus en afbakening

Bij het maken van een beleidsplan zijn focus en afbakening belangrijk: wat hoort wel en wat niet meer tot een beschermd thuis? Op basis van discussies lokaal en regionaal is overeenstemming nodig over onder meer:

- Over welke inwoners hebben we het, met welke zorgbehoeften? Wordt gekozen voor een smalle opgave met

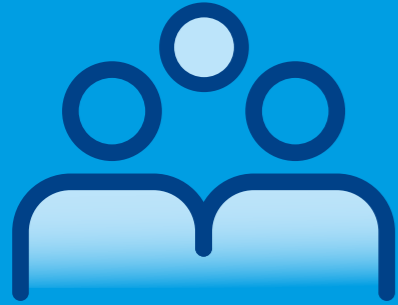
een focus op huisvesting en begeleiding van mensen die uitstromen uit verblijfsinstellingen inwoners of een bredere met ook oog voor nieuwe instroom (vanuit de samenleving)?

- Welke ondersteuning hoort daar bij? Wat kan – meer collectief – vanuit de sociale basis, waarin kunnen kracht- of herstelgroepen voorzien en zelfregiecentra, en wat is 1-op-1 aan professionele begeleiding nodig? Welke inzet van ervaringsdeskundigheid is hierbij gewenst?
- Is de focus van de ondersteuning smal en vooral gericht op wonen en begeleiding of is die breder en bestrijkt die alle domeinen voor een goed leven, waaronder activiteiten, scholing en werk en relaties en sociaal netwerk?

Zie o.a. de informatie van het ketenbureau i-sociaal domein .

Beschermd. basiskennis Thuis

De Wmo beschrijft dat het gaat om: 'Mensen met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk te handhaven in de samenleving.'

VOOR WIE IS HET BEDOELD

OM WIE GAAT HET

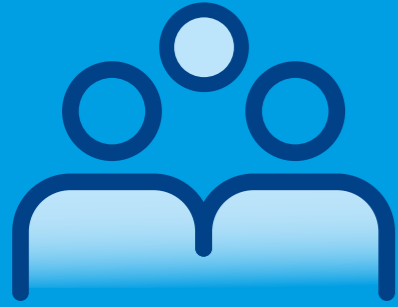
SPECIFIEKE SITUATIES

SPECIFIEKE BEHOEFTE

AANTALLEN EN KENGETALLEN

Beschermd basiskennis Thuis

VOOR WIE IS HET BEDOELD

OM WIE GAAT HET

SPECIFIEKE SITUATIES

SPECIFIEKE BEHOEFTE

AANTALLEN EN KENGETALLEN

Verschillende aanleidingen

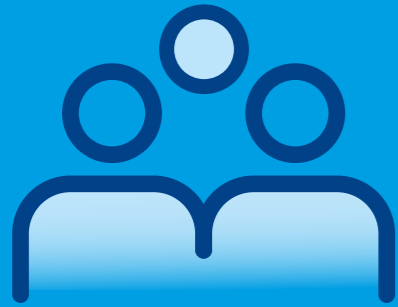
Inwoners kunnen vanuit verschillende situaties, via verschillende routes, in aanmerking komen voor een beschermde woonplek:

- Via uitstroom uit beschermende woonvormen en andere verblijfsinstellingen, zoals detentie, een GGZ-instelling of verslavingskliniek of een jeugdzorgvoorziening.
- Vanuit de situatie waarin zij al in de wijk wonen.
- Vanuit situaties van dakloosheid of instabiele of ontoereikende huisvesting.

Zie de ETHOS-definitie van dakloosheid in de Gids voor preventie van dakloosheid (pag 23) [➤](#)

Beschermd basiskennis Thuis

VOOR WIE IS HET BEDOELD

OM WIE GAAT HET

SPECIFIEKE SITUATIES

SPECIFIEKE BEHOEFTE

AANTALLEN EN KENGETALLEN

Verschil in behoeften

Het gaat om een verscheidenheid aan mensen, een veelheid van subgroepen, die sterk verschillen in hun behoefte aan begeleiding en behandeling. Er zijn verschillen in:

- Achtergrond: leeftijd (b.v. 18-/18+), opleidingsniveau, migratieachtergrond, leefsituatie (alleenstaand of niet, kinderen of niet)
- Hun levensloop en ervaren narigheid en trauma's.
- De mate waarin het mensen lukt om hun leven georganiseerd te krijgen en om voor zichzelf, anderen en hun omgeving te zorgen.

Tekortschietende zelfregulering kan blijken uit bijv. moeite om aandacht bij taken te houden en die uit te voeren, overzicht te houden en te plannen, om eigen impulsen te

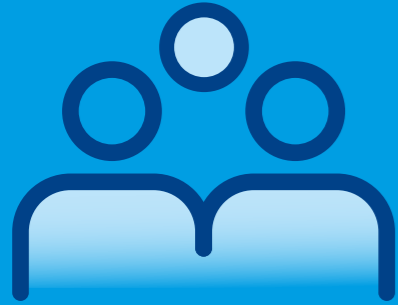
beheersen, om eigen emoties te reguleren, en om te reflecteren op eigen gedrag en dat bij te sturen.

- Psychosociale problemen, zoals financiële problemen, schulden, eenzaamheid, weinig activiteiten.
- Gezondheidsproblemen: naast psychische problemen kunnen er verslavingsproblemen zijn en of lichamelijke problemen.
- De eerder afgelegde routes naar beschermd wonen en de actuele situatie waardoor zij voor beschermd thuis in aanmerking komen.

Mensen die gebruik maken van beschermende woonvormen laten een verscheidenheid aan aandoeningen en zorgvragen zien.

Beschermd. basiskennis Thuis

VOOR WIE IS HET BEDOELD

OM WIE GAAT HET

SPECIFIEKE SITUATIES

SPECIFIEKE BEHOEFTE

AANTALLEN EN KENGETALLEN

Inzicht is belangrijk

Inzicht in aantallen mensen die via de verschillende routes in aanmerking komen voor inclusief wonen is belangrijk voor het plannen van voldoende beschermde woonplekken en andere condities van sociale inclusie. Welke (sub)groepen zijn er, wat is bij deze groepen de ambitie, wat is daarvoor nodig en hoe pak je dat gezamenlijk aan?

Aandacht naar uitstroom

Lokaal/regionaal is de aandacht van gemeenten nu vooral gericht op de uitstroom uit verblijfsinstellingen, specifiek beschermde woonvormen. Cijfers laten ook zien dat de extra vraag naar woningen door de nieuwe uitstroom uit beschermd wonen beperkt is, in veel G40-gemeenten is het aantal uitstromers minder dan honderd mensen per jaar. Gemeenten

proberen op verschillende manieren inzicht te krijgen in de kwantitatieve opgave (Platform 31).

Andere routes

Er bestaat nog betrekkelijk weinig inzicht in aantallen mensen die via de andere routes (wonend in de wijk, via dakloos zijn en instabiele en ontoereikende huisvesting) in aanmerking komen voor een beschermde woonplek.

Beschermd basiskennis Thuis

WETGEVING

WETGEVING ALS INSTRUMENT

DE WMO IS DE BASIS

DEFINITIE BESCHERMD WONEN

DEFINITIE HUISVESTING

LANDELIJKE TOEGANKELIJKHEID

VOORZIENINGEN

VERPLICHTE CLIËNTONDERSTEUNING

ANDERE RELEVANTE WETGEVING

Invulling geven

Gemeenten geven met 'een beschermd thuis' invulling aan een beweging die ten goede komt aan de participatie en zelfregie van inwoners die zelf, of met hulp vanuit de omgeving, moeite hebben om zich in de samenleving staande te houden. De wetgeving is daarbij instrumenteel. De behoeften van de mensen en een menselijke maat zijn vertrekpunt.

Beschermd basiskennis Thuis

WETGEVING

WETGEVING ALS INSTRUMENT

DE WMO IS DE BASIS

DEFINITIE BESCHERMD WONEN

DEFINITIE HUISVESTING

LANDELIJKE TOEGANKELIJKHEID

VOORZIENINGEN

VERPLICHTE CLIËNTONDERSTEUNING

ANDERE RELEVANTE WETGEVING

Basis van het beleid

De Wmo is de basis van beschermd wonen, en daarmee van het beleid van gemeenten voor de beweging naar een beschermd thuis.

Belangrijke artikelen in de Wmo 2015:

Art 1.1.1 ⊕ Definitie van beschermd wonen (zie hierna)

Art 1.2.1 ⊕ sub b Vaststelling van recht op beschermd wonen

Art 2.1.2 ⊕ lid 2, sub g en lid 3
Verplichting een beleidsplan m.b.t. maatwerkvoorzieningen te maken

Art 2.1.3 ⊕ Verplichting toegangs-
criteria in verordening op te nemen

Art 2.1.4a ⊕, lid 4 en lid 7 Eigen
bijdrage regeling voor algemene en
maatwerkvoorzieningen

Art 2.2.4 ⊕ Verplichting van gemeen-
ten om cliëntondersteuning te bieden

Art 2.3.2 ⊕ Eisen aan het onderzoek
(‘keukentafelgesprek’)

Art 2.3.5 ⊕ Informatie over afgeven
beschikking door gemeente

Art 5.1.1 ⊕ Verwerking persoons-
gegevens

Beschermd basiskennis Thuis

WETGEVING

WETGEVING ALS INSTRUMENT

DE WMO IS DE BASIS

DEFINITIE BESCHERMD WONEN

DEFINITIE HUISVESTING

LANDELIJKE TOEGANKELIJKHEID

VOORZIENINGEN

VERPLICHTE CLIËNTONDERSTEUNING

ANDERE RELEVANTE WETGEVING

Definitie van beschermd wonen (Art 1.1.1 Wmo):

'Wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorende toezicht en begeleiding, gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie, het psychisch en psychosociaal functioneren, stabilisatie van een psychiatrisch ziektebeeld, het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast of het afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen, bestemd voor personen met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.'

Beschermd basiskennis Thuis

WETGEVING

WETGEVING ALS INSTRUMENT

DE WMO IS DE BASIS

DEFINITIE BESCHERMD WONEN

DEFINITIE HUISVESTING

LANDELIJKE TOEGANKELIJKHEID

VOORZIENINGEN

VERPLICHTE CLIËNTONDERSTEUNING

ANDERE RELEVANTE WETGEVING

Drie componenten

In de beweging naar een beschermd thuis is er (nog) geen landelijke omschrijving van wat een '(t)huis' is. Een (t)huis heeft (volgens de ETHOS-definitie van dakloosheid) drie componenten, nl. :

- Fysiek: er is kwalitatief goede huisvesting met een eigen voordeursleutel en eigen ruimtes voor wonen, slapen, douchen etc.
- Sociaal: de huisvesting biedt privacy en de mogelijkheid om sociale relaties te onderhouden
- Legaal: de huisvesting is exclusief 'bezit' of 'eigen' via b.v. 'verhuur'.

Beschermd basiskennis Thuis

WETGEVING

WETGEVING ALS INSTRUMENT

DE WMO IS DE BASIS

DEFINITIE BESCHERMD WONEN

DEFINITIE HUISVESTING

LANDELIJKE TOEGANKELIJKHEID

VOORZIENINGEN

VERPLICHTE CLIËNTONDERSTEUNING

ANDERE RELEVANTE WETGEVING

Vastgelegd in de wmo

De landelijke toegankelijkheid van beschermd wonen is bepaald in de Wmo: art 1.2.1, sub b:

'Een ingezetene van Nederland komt ... in aanmerking voor een maatwerkvoorziening, bestaande uit: (...) b. beschermd wonen, te verstrekken door het college van de gemeente tot welke hij zich wendt, voor zover hij in verband met psychische of psychosociale problemen niet in staat is zich op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk te handhaven in de samenleving ... !'

Woonplaatsbeginsel

Hierbij komt, naar verwachting op 1 januari 2025, het woonplaatsbeginsel. Het streven is om de behoeften en wensen van de inwoner bij de keuze van de woonplaats centraal te stellen. De beste woonplek voor herstel is leidend.

Zie de concept-handreiking woonplaatsbeginsel beschermd wonen (VNG) voor de vertaling van de wet naar de praktijk van gemeenten, aanbieders en cliënten. Andere beleidsmatige uitgangspunten biedt de Gids bij uitstroom beschermd wonen.

Beschermd basiskennis Thuis

WETGEVING

WETGEVING ALS INSTRUMENT

DE WMO IS DE BASIS

DEFINITIE BESCHERMD WONEN

DEFINITIE HUISVESTING

LANDELIJKE TOEGANKELIJKHEID

VOORZIENINGEN

VERPLICHTE CLIËNTONDERSTEUNING

ANDERE RELEVANTE WETGEVING

De Wmo kent algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen.

Algemene voorzieningen

Een algemene voorziening (soms ook basisvoorziening genoemd) is een aanbod van diensten of activiteiten dat, zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften en mogelijkheden van inwoners, toegankelijk is en ondersteuning biedt. Voorbeelden zijn: boodschappendienst; advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling; ontmoetingsruimte voor mensen die eenzaam zijn; maaltijdverzorging (ook wel warme maaltijd voorziening of tafeltje-dekje genoemd) en hulp aan buurthuizen en verenigingen (ministerie van VWS [➤](#)).

Maatwerkvoorzieningen

Maatwerkvoorzieningen zijn alleen toegankelijk na een beschikking hiervoor van de gemeente: hulp bij het huishouden, vervoer / vervoermiddel en woningaanpassing en/of hulpmiddelen, dagbesteding, beschermd wonen of opvang (maatschappelijke of vrouwenopvang) en individuele begeleiding.

Beschermd basiskennis Thuis

WETGEVING

WETGEVING ALS INSTRUMENT

DE WMO IS DE BASIS

DEFINITIE BESCHERMD WONEN

DEFINITIE HUISVESTING

LANDELIJKE TOEGANKELIJKHEID

VOORZIENINGEN

VERPLICHTE CLIËNTONDERSTEUNING

ANDERE RELEVANTE WETGEVING

Verplichting

Gemeenten zijn vanwege de Wmo verplicht om cliëntondersteuning te bieden. Clientondersteuning wordt in artikel 1.1.1 van de Wmo 2015 definieert als:

'Onafhankelijke ondersteuning met informatie, advies en algemene ondersteuning die bijdraagt aan het versterken van de zelfredzaamheid en participatie en het verkrijgen van een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, preventieve zorg, zorg, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen.'

Wegwijs maken

Inwoners die in aanmerking komen voor een beschermde woonplek in de wijk hebben vaak moeite om zelf of met hulp van hun omgeving de noodzakelijke ondersteuning te krijgen. Cliëntenondersteuning kan inwoners bij hun zoektocht van dienst zijn en wegwijs maken in het ingewikkelde systeem van zorg en ondersteuning. En kan de positie van de inwoner bij de toegang tot beschermd wonen versterken.

Beschermd basiskennis Thuis

WETGEVING

WETGEVING ALS INSTRUMENT

DE WMO IS DE BASIS

DEFINITIE BESCHERMD WONEN

DEFINITIE HUISVESTING

LANDELIJKE TOEGANKELIJKHEID

VOORZIENINGEN

VERPLICHTE CLIËNTONDERSTEUNING

ANDERE RELEVANTE WETGEVING

Jeugdwet

Regelt alle ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en ouders bij opvoed- en opgroei problemen, psychische problemen en beperkingen. Beschermd wonen voor jongeren onder de 18 jaar valt onder de Jeugdwet en heet dan 'jeugdhulp met verblijf'. Ook de behandeling voor deze groep valt onder de Jeugdwet ➤.

Participatiewet

De Participatiewet ➤ richt zich op de "ondersteuning bij arbeidsinschakeling en verlening van bijstand door gemeenten". Wanneer iemand voor langer dan drie maanden naar een zorginstelling of verpleeghuis gaat wordt de bijstandsuitkering verlaagd. Veel kosten komen dan immers voor rekening van de instelling (bijvoorbeeld eten en huisvesting).

Zorgverzekeringswet

Als mensen medisch noodzakelijke behandeling krijgen, wordt die gefinancierd vanuit

de zorgverzekeringswet ➤, bekostigd door zorgverzekeraars. Vaak is bij inwoners behandeling nodig van psychische en gedragsproblemen of verslavingsproblemen. Die wordt uitgevoerd door een GGZ-organisatie of door de verslavingszorg.

Wet langdurige zorg

De Wet langdurige zorg ➤ regelt intensieve langdurige zorg voor mensen die in hun nabijheid blijvend 24/7 zorg en toezicht nodig hebben. Het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) beoordeelt of iemand die zorg nodig heeft in aanmerking komt voor zorg vanuit de Wlz. Voor hen geeft het CIZ een zogeheten Wlz-indicatie af. Dit is een besluit waarin staat dat iemand recht heeft op langdurige zorg.

Na een Wlz-indicatie is een beoordeling voor beschermd wonen door de gemeente – een lichtere vorm van zorg – niet meer aan de orde.

Beschermd basiskennis Thuis

WETGEVING

WETGEVING ALS INSTRUMENT

DE WMO IS DE BASIS

DEFINITIE BESCHERMD WONEN

DEFINITIE HUISVESTING

LANDELIJKE TOEGANKELIJKHEID

VOORZIENINGEN

VERPLICHTE CLIËNTONDERSTEUNING

ANDERE RELEVANTE WETGEVING

Wet Forensische Zorg

De Wet Forensische zorg richt zich op de aansluiting van de forensische zorg op andere vormen van geestelijke gezondheidszorg en biedt de Officier van Justitie en de rechter mogelijkheden om mensen passende verplichte zorg op te leggen. Doel van de wet is het bevorderen van het herstel van de forensische patiënt en het verminderen van de kans op recidive.

Wet Basisregistratie Personen (briefadressen)

De Wet Basisregistratie Personen (Wet BRP) vormt het wettelijke kader voor de basisregistratie van alle ingezetenen van Nederland. Iedere burger draagt verantwoordelijkheid om zich in te schrijven in de BRP. Het college van B&W is verantwoordelijk voor het bijhouden van de persoonsgegevens in de basisregistratie. De basisregistratie heeft tot doel overheidsorganen en derden te voorzien van opgenomen gegevens, voor zover deze noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van hun taken.

Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (wgs)

De Wgs stelt gemeenten verantwoordelijk voor de schuldhulpverlening aan zijn inwoners en verplicht de gemeenteraad een beleidsplan voor de integrale schuldhulpverlening op te stellen. In dit plan moet onder andere opgenomen worden welke maatregelen de gemeente neemt om de kwaliteit van de schuldhulpverlening te borgen en hoe de samenwerking met schuldeisers wordt vormgegeven.

Huisvestingswet (urgentieregelingen)

Uitgangspunt van de Huisvestingswet is de vrijheid van vestiging: iedereen kan gaan wonen waar hij of zij dat wil. Gemeenten mogen deze vrijheid alleen beperken als dat nodig is. Wanneer de gemeente het noodzakelijk acht, kan zij een huisvestingsverordening vaststellen, waarin zij de procedure rondom toewijzing van huurwoningen en regels m.b.t. de urgentievolgorde vastleggen.

Beschermd basiskennis Thuis

BELEID

MONITORING

FINANCIERING

FINANCIËLE PRIKKELS

FINANCIERING EN INKOOP

NORM VOOR OPDRACHTGEVERSCHAP

SAMENWERKING

EISEN EN KWALITEIT

TOEGANG EN INSTROOM

Doordecentralisatie

De beweging naar een beschermd thuis is de basis voor de doordecentralisatie van beschermd wonen waarbij niet alleen de centrumgemeenten, maar alle gemeenten taken, verantwoordelijk en bevoegdheden krijgen voor de huisvesting en begeleiding van deze inwoners.

Monitoring als basis voor beleid

Gemeenten gebruiken voor beleidsontwikkeling voor een beschermd thuis vaak vormen van monitoring en/of indicatoren. Zij maken daarbij gebruik van lokale sturingsinformatie (zoals wachtlijsten of een uitstroommonitor) en soms ook van landelijke instrumenten, zoals de halfjaarlijkse publicatie rapportage Beschermd Wonen van het CBS op waarstaatjegemeente.nl . Kijk als gemeente specifiek naar de (regio) data die er zijn over uitstroom van

vestigingen maatschappelijke opvang en beschermd wonen, DJI, GGZ, Jeugdzorg,

Ook de Monitor Psychische problematiek van Phrenos en de KPMG biedt nuttige kwantitatieve en kwalitatieve gegevens over de zorg en ondersteuning van mensen met psychische problematiek.

Ondersteuning gemeenten

VNG wil gemeenten ondersteunen bij het gebruiken van data voor beleidsontwikkeling. Daarbij is het zaak om 'vooruit te kijken', vanuit de gewenste verandering, en de juiste cijfers te gebruiken. Sturen op 'waar willen we heen' en 'wat moeten we anders doen' is belangrijker dan 'sturen met cijfers uit het verleden'.

Beschermd basiskennis Thuis

BELEID

MONITORING

FINANCIERING

FINANCIËLE PRIKKELS

FINANCIERING EN INKOOP

NORM VOOR OPDRACHTGEVERSCHAP

SAMENWERKING

EISEN EN KWALITEIT

TOEGANG EN INSTROOM

Wetsvoorstel

De financiering van Beschermd Wonen loopt nog via de centrumgemeenten. Om te zorgen dat inwoners van alle gemeenten zoveel mogelijk in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen is het nodig dat alle gemeenten passend aanbod voor hun kwetsbare inwoners ontwikkelen. Het plan is om een wetsvoorstel Woonplaatsbeginsel Wmo beschermd wonen in te dienen. Dit wetsvoorstel regelt dat alle gemeenten vanaf een nader te bepalen datum middelen krijgen voor inwoners die nieuw instromen in beschermd wonen. Voor bestaande gebruikers van beschermd wonen blijven de centrumgemeenten de middelen ontvangen.

Verdeling bedragen

Het bedrag dat de centrumgemeenten ontvangen zal gedurende een aantal jaar stapsgewijs steeds lager worden,

doordat al bestaande cliënten na verloop van tijd uitstromen. Hierdoor komt steeds meer geld vrij voor de gemeenten. De verdeling van de middelen over de gemeenten gaat volgens een nieuw, objectief verdeelmodel gebaseerd op kenmerken van de gemeenten (zoals aantal EPA-patiënten). Meer informatie van de VNG over het objectieve verdeelmodel Beschermd Thuis is op deze [website](#) te vinden. En [hier](#) kan iedere gemeente berekenen welke budgetten zij vanaf 2025 jaarlijks voor beschermd wonen ontvangen.

Link naar infographic volgt (die wordt binnenkort geüpdatet).

Klik [hier](#) voor berekeningen per regio door Valente over het verdeelmodel. Dit stuk gaat uit van de kennis van 2021 maar geeft een goed overzicht van de verhoudingen in het land.

Beschermd basiskennis Thuis

BELEID

MONITORING

FINANCIERING

FINANCIËLE PRIKKELS

FINANCIERING EN INKOOP

NORM VOOR OPDRACHTGEVERSCHAP

SAMENWERKING

EISEN EN KWALITEIT

TOEGANG EN INSTROOM

Prikkels

- Gemeenten die inzetten op herstel en preventie, en daarom de instroom in beschermd wonen voorkomen hebben financieel voordeel (VNG [➤](#)).
- Verschillen tussen de eigen bijdrage in Wmo en Wlz zorgen voor prikkels.
- De openstelling van Wlz heeft de beweging naar een beschermd thuis beïnvloed. Als meer inwoners een indicatie krijgen voor de Wlz dan vermindert dat de druk op de uitgaven van gemeenten voor beschermd wonen.

Cijfers

Uit de laatste cijfers blijkt dat het grootste deel van de mensen met ernstige psychische aandoeningen, die in de AWBZ zaten in beschermd wonen, via Wmo BW nu in Wlz beschermd wonen.

Lees: rapport NZA over 'Toestroom naar de Wlz' en een eind deze zomer te verschijnen rapport van Significant over kenmerken van mensen die naar de Wlz zijn gegaan vs in de Wmo zijn gebleven.

Beschermd basiskennis Thuis

BELEID

MONITORING

FINANCIERING

FINANCIËLE PRIKKELS

FINANCIERING EN INKOOP

NORM VOOR OPDRACHTGEVERSCHAP

SAMENWERKING

EISEN EN KWALITEIT

TOEGANG EN INSTROOM

Handreiking inkoop

Het Transitieteam Beschermd Thuis van de VNG heeft voor beleidsmedewerkers en inkoopers de handreiking Inkoop en Financiering geschreven. Hierin bespreken zij de technische en inhoudelijk aspecten van verschillende financieringsmodellen en beschrijven zij de keuzes die de gemeenten kunnen maken om de inkoop zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij de situatie in hun regio. Zij zien vijf 'knoppen' waar de gemeenten aan kunnen draaien om meer invloed te hebben op de inkoop: spreiding, duur van het contract, inkoopmodel, bekostiging en producten. Voor ondersteuning bij de aanbesteding en contractering kunnen gemeenten terecht bij het ketenbureau I-SOCIAAL DOMEIN .

Samenwerking Beleid en inkoop

De samenwerking tussen de gemeentelijke afdelingen beleid en inkoop moet goed zijn om te garanderen dat wat ingekocht wordt in overeenstemming is met de lokaal en regionaal vastgestelde beweging voor een beschermd thuis en datgene biedt waar de inwoners behoefte aan hebben. In dit verband kunnen eisen aan producten worden gesteld en is toetsing van de kwaliteit van de in te kopen producten nodig. Zie eisen en kwaliteit.

Persoonsgebonden budget

De Wmo biedt mensen de mogelijkheid met een persoonsgebonden budget (pgb) zelf hun ondersteuning en zorg in te kopen. In sommige gemeenten koopt de gemeente de zorg in en biedt die als zorg in natura (Zin) aan. Dit omdat inwoners met een beschermd wonen beschikking niet altijd aan de gestelde voorwaarden voor een pgb voldoen.

Beschermd basiskennis Thuis

BELEID

MONITORING

FINANCIERING

FINANCIËLE PRIKKELS

FINANCIERING EN INKOOP

NORM VOOR OPDRACHTGEVERSCHAP

SAMENWERKING

EISEN EN KWALITEIT

TOEGANG EN INSTROOM

Borging

De beweging naar een beschermd thuis is een langdurig transformatieproces dat andere manieren van samenwerken en organiseren vraagt. Het is belangrijk om na de "doordecentralisatie" te borgen dat beschermd wonen voor iedereen die dat nodig heeft beschikbaar blijft en de kwaliteit van beschermd wonen goed geborgd is. Afspraken zijn nodig tussen zowel gemeenten binnen een regio als tussen regio's onderling, dus bovenregionaal. Het gaat onder meer om afspraken over toegang en inkoop van beschermd wonen en maatschappelijke opvang en huisvesting (met een beweging naar waar mensen vandaan komen). De afspraken – acht in totaal - worden vastgelegd in een (niet vrijblijvende) Norm voor Opdrachtgeverschap . (VNG).

Regiovisie

Een regiovisie die richtinggevend is voor gemeenten in de regio is onderdeel van de implementatie van de NvO. Zie ook deze informatie. De regiovisie kan onderdeel zijn van of aansluiten bij de woonzorgvisie die in elke regio beschikbaar moet zijn.

- De VNG heeft voor de regiovisie voor gemeenten een routekaart opgesteld met de vier fasen die idealiter doorlopen worden bij het opstellen en implementeren van de NvO:

- 1 actualiseren regiovisie
- 2 implementeren regiovisie
- 3 uitvoeren regiovisie
- 4 monitoren & verbeteren

Bij elke fase zijn tips en te stellen vragen opgenomen. Bij de routekaart is ook een praatplaat beschikbaar.

- Handvatten voor het maken van een woonzorgvisie zijn opgesteld door de Taskforce wonen en zorg .

Beschermd basiskennis Thuis

BELEID

MONITORING

FINANCIERING

FINANCIËLE PRIKKELS

FINANCIERING EN INKOOP

NORM VOOR OPDRACHTGEVERSCHAP

SAMENWERKING

EISEN EN KWALITEIT

TOEGANG EN INSTROOM

Dashboard

Om de implementatie van de NvO te bevorderen is een dashboard ontwikkeld, dat op regionaal niveau inzicht geeft in de voortgang van alle onderdelen uit de NvO's. Regio's die in het dashboard achterblijven worden actief benaderd en krijgen ondersteuning aangeboden van het Transitieteam Beschermd Thuis . De informatie in het dashboard bevordert ook uitwisseling tussen regio's.

Wettelijke grondslag

Momenteel werkt de staatssecretaris aan een wettelijke grondslag van verplichte regionale samenwerking in de Wmo. Informatie over de wettelijke verplichting tot samenwerking en de wetwijziging die VWS daarvoor in voorbereiding heeft is te vinden op deze pagina bij de VNG.

Beschermd basiskennis Thuis

BELEID

MONITORING

FINANCIERING

FINANCIËLE PRIKKELS

FINANCIERING EN INKOOP

NORM VOOR OPDRACHTGEVERSCHAP

SAMENWERKING

EISEN EN KWALITEIT

TOEGANG EN INSTROOM

Intern en extern

Voor een succesvolle beweging naar een beschermd thuis is zowel interne samenwerking binnen een gemeente als samenwerking tussen gemeenten binnen een regio van groot belang.

Domeinen

Binnen de gemeente zijn, zeker vanuit een bredere visie op BT, verschillende domeinen betrokken, waaronder:

- Werk & inkomen,
- Zorg en Veiligheid
- Huisvesting.

Een belangrijk aandachtspunt in deze samenwerking betreft het ontschotten van de interne organisatie.

Samenwerkingspartners

Belangrijke samenwerkingspartners zijn: gemeenten (centrum & regio), inwoners met psychische kwetsbaarheid, cliëntorganisaties, naasten/familie en wijk-, adviesraden/-platforms, aanbieders in zorg en welzijn, politie, zorg- en veiligheidshuis, woningcorporaties en sociale diensten, GGD, en de zorgverzekeraars.

Bij het versterken van de samenwerking lokaal/regionaal kan de inzet van de 'vliegende brigade ervaringsdeskundigheid' helpend zijn (financiering na 1/4/22 wordt nog beoordeeld)

Bekijk de rapportage van Platform 31 Verbeter je samenwerking - weer thuis in de wijk , ook voor het opbouwen van een netwerk en integrale afstemming.

Beschermd basiskennis Thuis

BELEID

MONITORING

FINANCIERING

FINANCIËLE PRIKKELS

FINANCIERING EN INKOOP

NORM VOOR OPDRACHTGEVERSCHAP

SAMENWERKING

EISEN EN KWALITEIT

TOEGANG EN INSTROOM

Eisen aan kwaliteit

De Wmo bevat bepalingen over de kwaliteit van algemene en maatwerkvoorzieningen en het toezicht hierop. Gemeenten kunnen bij inkoop in inkoopvoorwaarden eisen stellen aan de kwaliteit van bijvoorbeeld de organisatie en uitvoering van de begeleiding en aan de expertise en competenties van de professionals.

Inzicht

Inzicht in de kwaliteit bieden o.a.:

- De handreiking kwaliteitskader beschermd wonen [➤](#) van het TransitieBureau.
- De tips voor gemeenten om actief aan optimale langdurige begeleiding te werken en de kwaliteit van die begeleiding te versterken (Gids voor beschermd wonen).
- Een kwaliteitskader voor de langdurige Ggz (o.a. in kader van

Wlz) dat door het zorginstituut wordt opgesteld met betrokkenheid van o.a. MIND, Valente en NLGGz. Het streven is om dat begin 2024 beschikbaar te hebben. Dat zou gebruikt kunnen worden voor ondersteuning van de inkoop vanaf 2025.

Toezicht

Bij kwaliteitsbewaking hoort ook toezicht. Ook om te voorkomen dat aanbieders aan de slag zijn die eerder op eigen gewin dan op het belang en het welzijn van inwoners uit zijn (zorgcowboys). Zie ook: Rapport IGJ [➤](#) en het rapport van de Algemene Rekenkamer [➤](#).

Beschermd basiskennis Thuis

BELEID

MONITORING

FINANCIERING

FINANCIËLE PRIKKELS

FINANCIERING EN INKOOP

NORM VOOR OPDRACHTGEVERSCHAP

SAMENWERKING

EISEN EN KWALITEIT

TOEGANG EN INSTROOM

Varianten

Beschermd wonen is in de afgelopen jaren in veel gemeenten uitgegroeid tot een arsenaal aan woon- en begeleidingsvarianten. Aan de ene, (inclusieve) kant is daar beschermd wonen zonder verblijf (zelfstandig wonen in de wijk met ambulante begeleiding) en aan de andere, institutionele kant beschermd wonen met verblijf (een beschermde woonvorm ofwel een verblijfssetting met 24/7 aanwezige professionele begeleiding en/of toezicht).

De instroom voor inclusieve woon- en begeleidingsvarianten komt momenteel vooral uit de uitstroom van verblijfsinstellingen, zoals beschermde woonvormen met toezicht, de GGz, jeugdzorginstellingen en de forensische zorg. Zie voor historische cijfers de Monitor Beschermd wonen (CBS).

Wat betreft de wooncomponent kunnen gemeenten in het kader van de Wmo alleen een beschikking geven voor beschermd wonen met verblijf, toezicht en begeleiding (institutionele variant) (Art 1.2.1, sub b). De inclusieve varianten vallen niet onder de Wmo-definitie van beschermd wonen. Toegang tot deze inclusieve woon- en begeleidingsvarianten komt vooral tot stand in overleg met woningcorporaties en zorgaanbieders op basis van sociale verhuur en intermediaire huur.

Wat betreft de begeleidingscomponent kunnen gemeenten inwoners van inclusieve varianten toegang geven tot 'begeleiding' en andere maatwerkvoorzieningen, zoals hulp bij het huishouden. De begeleidingscomponent heeft haar wettelijke basis in de Wmo (Art 2.3.5). Als elke andere burger kunnen deze inwoners gebruik maken van algemene voorzieningen.

Beschermd basiskennis Thuis

BELEID

MONITORING

FINANCIERING

FINANCIËLE PRIKKELS

FINANCIERING EN INKOOP

NORM VOOR OPDRACHTGEVERSCHAP

SAMENWERKING

EISEN EN KWALITEIT

TOEGANG EN INSTROOM

Een 'beschermd thuis' is geen 'product' waarvoor gemeenten een beschikking kunnen afgeven. Bij de inclusieve woon- en begeleidingsvarianten geven gemeenten uitsluitend een beschikking voor maatwerkvoorzieningen, waaronder begeleiding.

De beschikking van gemeenten voor maatwerkvoorzieningen is onderdeel van een breed palet aan ondersteuning op diverse domeinen, in uiteenlopende contexten en settings.

Gemeenten dienen de toegang tot maatwerkvoorzieningen te regelen zowel voor de inwoners met een zorgbehoefte als voor hun familie en naasten. De Wmo schrijft voor aan welke eisen de procedure moet voldoen om te beoordelen welke ondersteuning aangemelde inwoners nodig hebben. Geregeld moeten zijn: melding, aanvraag, onderzoek

('keukentafelgesprek'), verslag, beschikking en verwerking persoonsgegevens. Gemeenten zijn verplicht om toegangscriteria tot maatwerkvoorzieningen op te nemen. Indien de gemeente toegang geeft wordt de ondersteuningsvraag in een beschikking vastgelegd en doorgezet naar een gecontracteerde zorgaanbieder die een begeleidingsplan opstelt met de inwoner.

Gemeenten hebben ondanks de aanwijzingen in de Wmo veel beleidsruimte voor de inrichting van het toegangsproces en kunnen hierbij eigen accenten leggen. De organisatie van de toegang en de geformuleerde criteria voor toegang verschillen dus per gemeente. Met die criteria moet zicht ontstaan op de mate waarin iemand 'niet in staat [is] zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving'.

Beschermd basiskennis Thuis

BELEID

MONITORING

FINANCIERING

FINANCIËLE PRIKKELS

FINANCIERING EN INKOOP

NORM VOOR OPDRACHTGEVERSCHAP

SAMENWERKING

EISEN EN KWALITEIT

TOEGANG EN INSTROOM

Criteria hebben daarom vaak betrekking op het zelfregulerend vermogen van inwoners (denk aan vaardigheden, zoals om zelf tijdig signalen van achteruitgang te herkennen en hulp in te roepen, om zelf gedrag te begrenzen en te reguleren, om dagelijkse structuur aan te brengen), de noodzaak van ondersteuning en op de beschikbaarheid van een steunend netwerk.

Voorbeelden van verschillende gemeenten hier te vinden:

- Almelo en Enschede [➤](#)
- Gouda [➤](#)
- Den Haag [➤](#)

Voor veel mensen zal wonen in de wijk een goede optie zijn. Voor een kleine groep zal beschermde woonvormen het beste aansluiten. Bij de beoordeling zal ook worden nagegaan of iemand mogelijk in het kader van de Wlz langdurige zorg nodig heeft en ligt de vraag voor wanneer het beschermd wonen (Wmo) is en wanneer Wlz? [Kijk dit webinar ➤](#) over de toegangs-criteria voor de Wlz

Beschermd basiskennis Thuis

IN DE PRAKTIJK

WOON- EN BEGELEIDINGSVARIANTEN

BEGELEIDING IN CONTEXT

BEGELEIDING EN INTERVENTIES

CONTINUÏTEIT VAN ZORG

EXPERTISE EN COMPETENTIES

INBEDDEN IN DE WIJK

Breed arsenaal aan varianten

De afgelopen jaren is beschermd wonen uitgegroeid tot een breed arsenaal aan woon- en begeleidingsvarianten, waaronder:

- zelfstandig wonen (in een huurhuis met een eigen huurovereenkomst of een koophuis)
- zelfstandig wonen met een (huur) contract met een zorgaanbieder
- zelfstandig (groeps-)wonen, met meerdere personen in een huis (o.a. gemengd wonen)
- wonen in een wooncomplex of woonvoorziening met tien tot twintig medebewoners.

Beschermd wonen wordt momenteel binnen deze varianten op uiteenlopende wijze gerealiseerd, denk aan contingentwoningen, gemengd of gespikkeld wonen en housing first.

Uitgangspunten bij de keuze van een woonplek zijn te vinden in de gids bij uitstroom uit beschermd wonen.

Beschermd woonplekken nodig

Voor de beweging naar een beschermd thuis zijn beschermde woonplekken nodig.

- Nationaal worden stappen gezet voor meer woningen, ook meer woonplekken voor aandachtsgroepen ☺.
- Lokaal en regionaal kan gezocht worden naar behoud en uitbreiding van huisvesting, zoals door op maat toepassen van kostendelersnorm, woningdelen (o.a. friends contracten) en flexwoningen.
- Een impuls voor een beschermd thuis zijn instrumenten als: het in gemeenten ontwikkelen van een sociale woningvoorraad van 30%; het met woningcorporaties overeenkomen van een contingent sociale huurwoningen; en, een huisvestingsregeling met urgentieregeling voor uitstroom cliënten uit beschermd wonen, opvang en ggz.

Beschermd. basiskennis Thuis

IN DE PRAKTIJK

WOON- EN BEGELEIDINGSVARIANTEN

BEGELEIDING IN CONTEXT

BEGELEIDING EN INTERVENTIES

CONTINUÏTEIT VAN ZORG

EXPERTISE EN COMPETENTIES

INBEDDEN IN DE WIJK

Meer informatie

Lees meer over het beleid en over acties van gemeenten:

- Richtlijn regionale afspraken tussen vormen beschermd wonen [👉](#).
- Gids bij uitstroom uit beschermd wonen [👉](#).

Interne samenwerking

Om beschermde woonplekken beschikbaar te krijgen is samenwerking binnen de gemeenten, met de afdeling wonen, een voorwaarde.

Daarnaast is – op beleidsmatig en uitvoerend niveau – intensieve samenwerking nodig in de driehoek van gemeenten, woningcorporaties en brancheverenigingen particuliere verhuur, en zorgaanbieders als intermediaire verhuurders (de zorgaanbieder huurt van woningcorporatie en verhuurt zelf aan inwoner) zie rapport intermediaire verhuur Platform 31 [👉](#).

Beschermd basiskennis Thuis

IN DE PRAKTIJK

WOON- EN BEGELEIDINGSVARIANTEN

BEGELEIDING IN CONTEXT

BEGELEIDING EN INTERVENTIES

CONTINUÏTEIT VAN ZORG

EXPERTISE EN COMPETENTIES

INBEDDEN IN DE WIJK

Intensieve begeleiding

Een beschermende woonplek wordt geboden in combinatie met flexibel inzetbare, intensieve begeleiding, met het oog op (VNG, 2015):

- het bevorderen van participatie en zelfregie, en herstel
- het bevorderen van het psychische en psychosociaal functioneren
- het stabiliseren van een psychiatrisch ziektebeeld (inclusief verslaving)
- het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast
- het afwenden van gevaar voor de cliënt of voor anderen.

Beschermd basiskennis Thuis

IN DE PRAKTIJK

WOON- EN BEGELEIDINGSVARIANTEN

BEGELEIDING IN CONTEXT

BEGELEIDING EN INTERVENTIES

CONTINUÏTEIT VAN ZORG

EXPERTISE EN COMPETENTIES

INBEDDEN IN DE WIJK

Werkzame elementen

Werkzame elementen van langdurige begeleiding zijn onder meer:

- 1 Hoop en perspectief bieden en geloof uitstralen dat het beter gaat worden, dat herstel mogelijk is;
- 2 Mensen zien en waarderen als mens, op basis van gelijkwaardigheid;
- 3 Er zijn, betrouwbaar zijn, afspraken nakomen;
- 4 Luisteren naar het verhaal van mensen, met een open blik;
- 5 Begrip voor stress, verdriet en emotie;
- 6 Persoonlijk contact, het liefst tijdens een huisbezoek;
- 7 Uitgaan van krachten en talenten, wat mensen motiveert; stimuleren en bekrachtigen van wat wél kan;
- 8 Regie van cliënten in de ondersteuning, bij het stellen van doelen en bepalen van acties;
- 9 Persoonlijke verantwoordelijkheid voor herstel: tijd en ruimte om volgende stappen te maken;
- 10 Hulp bij het toegang krijgen tot andere bronnen, zorg, instanties en rechtsbescherming;

Goed onderbouwde interventies

- Krachtwerk
- Critical Time Interventie
- Steunend Relationeel Handelen (SRH)
- Housing First

Zie ook de databank erkende sociale interventies bij Movisie en de bijlage bij de uitgaven van de Preventie Alliantie met landelijk beschikbare informatie, interventies en praktijkvoorbeelden.

Beschermd basiskennis Thuis

IN DE PRAKTIJK

WOON- EN BEGELEIDINGSVARIANTEN

BEGELEIDING IN CONTEXT

BEGELEIDING EN INTERVENTIES

CONTINUÏTEIT VAN ZORG

EXPERTISE EN COMPETENTIES

INBEDDEN IN DE WIJK

Continuïteit is noodzakelijk

Continuïteit van zorg is nodig, omdat:

- De inwoners vaak hulp (gaan) krijgen van verschillende personen en professionals, op verschillende leefgebieden (gezondheid, wonen etc.) en vanuit verschillende settings (leefwereld, voorliggend veld, zorgsectoren).
- De huisvestingssituatie van inwoners nogal eens verandert, en bij die transitie extra aandacht nodig is voor overdracht en afstemming van de begeleiding en behandeling. Ook om terugval en dakloosheid te voorkomen.

Continuïteit faciliteren

Gemeenten kunnen de continuïteit van zorg en de samenwerking tussen alle betrokken partijen op verschillende manieren faciliteren (Gids bij uitstroom uit beschermd wonen; de handreikingen van Movisie [➤](#))

Samenwerking GGZ en sociaal domein

De GGZ voorziet vaak in behandeling als inwoners die nodig hebben. Bij de beweging naar een beschermd thuis is extra aandacht nodig voor de ontwikkelingen in de GGZ en de samenwerking tussen de GGZ en het sociaal domein. Lees meer in:

- Rapportage Samenwerking GGZ en sociaal domein [➤](#) (trimbos.nl)
- Over samenwerking tussen ggz en het sociaal domein [➤](#) - Kenniscentrum Phrenos
- De handreiking 'Verbeter je samenwerking Weer thuis in de wijk [➤](#)' van Platform31.

Beschermd basiskennis Thuis

IN DE PRAKTIJK

WOON- EN BEGELEIDINGSVARIANTEN

BEGELEIDING IN CONTEXT

BEGELEIDING EN INTERVENTIES

CONTINUÏTEIT VAN ZORG

EXPERTISE EN COMPETENTIES

INBEDDEN IN DE WIJK

Transformatie van het zorglandschap

De beweging naar een beschermd thuis betekent een transformatie van het zorglandschap. Dit brengt een herverdeling van rollen en taken van professionals, werkzaam op diverse domeinen en in uiteenlopende settings met zich mee. Wat wordt van die professionals in het kader van een beschermd thuis verwacht en wat is daarvoor aan expertise en competenties nodig, zijn vragen waar gemeenten niet omheen kunnen. En wat vraagt een adequate toegang en (her)beoordeling aan professioneel vakmanschap?

Voorbeelden van taken op domeinen en in settings bij uitstroom uit beschermde woonvormen biedt de gids voor een beschermd thuis.

Beschermd. basiskennis Thuis

IN DE PRAKTIJK

WOON- EN BEGELEIDINGSVARIANTEN

BEGELEIDING IN CONTEXT

BEGELEIDING EN INTERVENTIES

CONTINUÏTEIT VAN ZORG

EXPERTISE EN COMPETENTIES

INBEDDEN IN DE WIJK

In de wijk

Bij de beweging naar een beschermd thuis is aandacht nodig voor inbedding van de mensen in de wijk. Dat vraagt iets van de mensen, maar ook van de gemeenschap in de wijk. Vanuit beider perspectief zijn algemene voorzieningen van belang als ook een sterke sociale basis. De sociale basis is het geheel aan informele en formele ondersteuning, voorzieningen en relaties in de leefomgeving van mensen die eraan bijdragen dat mensen tot hun recht komen en kunnen floreren. De kern van de sociale basis bestaat uit de onderlinge relaties tussen inwoners van een buurt, wijk of dorp ofwel netwerken van informele zorg.

Buurtbewoners

De beweging naar een beschermd thuis vraagt dus ook aandacht voor de buurtbewoners, de buurt en hun veerkracht, met het oog op onder andere het borgen van leefbaarheid en veiligheid. Lees meer hierover:

- Werken aan de sociale basis (Movisie)
- Magazine Vitale wijken

Beschermd basiskennis Thuis

Colofon

Basiskennis Beschermd Thuis is een uitgave van VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten)

Contactgegevens

VNG

Postbus 30435

2500 GK Den Haag

E-mail: info@vng.nl

Website: www.vng.nl

Telefoon: 070-373 83 93

Publicatiedatum

25-07-2023

Als u onverhoopt onjuistheden in de tekst aantreft, kunt u contact met ons opnemen via e-mailadres info@vng.nl.

Ontwerp

Edo Nauta, 2023